

Чому нам важливо заохочувати та залучати тат до догляду за дітьми

Шляхи залучення чоловіків до догляду за дітьми (за результатами даних з Уганди та В'єтнаму)

«Ця стаття з Early Childhood Matters доступна українською мовою через партнерство між Фондом Бернарда ван Ліра та Міжнародною асоціацією «Крок за кроком» (ISSA) у співпраці з Всеукраїнським фондом «Крок за кроком», членом ISSA».

Джошуа Чон

Науковий співробітник
Факультет громадського здоров'я
ім. Т. С. Чана Гарвардського університету,
м. Бостон, Массачусетс, США

Останніми десятиліттями у світі зростає розуміння важливості заохочення й залучення чоловіків до догляду та всебічного розвитку дітей раннього віку. Тата можуть сприяти здоровому розвитку своїх маленьких дітей, проявляючи дбайливість та турботу. Це передбачає взаємодію з дітьми з урахуванням їхніх потреб, зокрема гри, годування, ненасильницьке виховання, а також позитивні стосунки зі своїми партнерками (Sabrega та інші, 2018). Натомість переважна більшість активностей на етапі раннього й дошкільного дитинства спрямовані виключно на мам (Panter-Brick та інші, 2014). Майже немає даних про те, як краще розробляти та впроваджувати активності, що допоможуть залучити більше чоловіків до догляду за дітьми та надавати їм підтримку в цьому.

На те, наскільки активну участь у вихованні маленьких дітей беруть татусі, впливає багато факторів, зокрема їхня обізнаність у питаннях догляду за дітьми, задоволеність шлюбом, психічне здоров'я, соціально-економічний статус і ставлення до гендерних ролей (Jeong та інші, 2018). Соціальні норми змінюються в багатьох культурних середовищах: дедалі більше чоловіків мешкають разом зі своїми партнерками та дітьми, а участь тат у догляді за дітьми нині вважається прийнятною більше ніж коли-небудь раніше (Kato-Wallace та інші, 2014; Martin і Zulaika, 2016). Такий стан справ свідчить про наявні сьогодні можливості для залучення чоловіків у всьому світі до ініціатив, що заохочують до участі в догляді за дітьми.

Моя команда в Гарвардському університеті зробила систематичний огляд соціальних і поведінкових втручань, спрямованих на залучення чоловіків до догляду за дітьми у віці від народження до 5 років у країнах із низьким і середнім рівнем доходів. Нашою метою було визначити ефективні підходи до залучення чоловіків до догляду за дітьми, фактори, які перешкоджають і які сприяють їх залученню, а також виявити прогалини в даних для майбутніх досліджень. Результати нашої роботи нині проходять рецензування для публікації,¹ але в підсумку ми виявили активності, що відповідали нашим критеріям. У більшості з них тат запрошували разом із їхніми партнерками до участі в програмах, які в основному зосереджувалися на питаннях харчування та здоров'я й реалізовувалися на рівні громад.

¹ Більше інформації про наш систематичний огляд можна знайти в рубриці «Prospero» на вебсайті британського Національного інституту досліджень у сфері охорони здоров'я за посиланням: https://www.crd.york.ac.uk/prospero/display_record.php?RecordID=310288

фото: MelvinDyson (via iStock)

Наш огляд виявив, що в більшості з 33 активностей використовувалися лише кілька основних технік зміни поведінки тат (здебільшого надання консультацій або інформації), які мали обмежену ефективність – частково через низький рівень відвідування таких програм чоловіками. Однак ми виявили кілька вартих уваги реальних прикладів, два з яких опишемо нижче. У них застосовувався творчий підхід до використання низки технік зміни поведінки для залучення та підтримки чоловіків-опікунів.

Позитивні приклади з Уганди та В'єтнаму

Ініціатива «РЕАЛЬНІ батьки», яка була реалізована на півночі Уганди, – це наставницька програма з 12 занять, спрямована на зниження рівня неналежного поводження з дітьми й насильства між сексуальними партнерами. Вона проводилася татами-наставниками на волонтерських засадах (Ashburn та інші, 2017). Ця програма поєднувала індивідуальні зустрічі та групові заняття, направлені на розбудову соціальної взаємодії та підтримки серед чоловіків.² Крім того, щоб забезпечити підтримку всередині сім'ї, на дві індивідуальні зустрічі та одне групове заняття разом із татами запрошували їхніх жінок-партнерок.

Під час занять наставники демонстрували стратегії уникнення насильства, наприклад, систему «жовтої картки», яка допомагає зупинити сварку з партнеркою, коли підвищується ймовірність її ескалації до насильства.

² Більше інформації про наставницьку програму «РЕАЛЬНІ батьки» в Уганді можна знайти за посиланням: <https://www.usaid.gov/global-health/health-areas/family-planning/fathers-can-prevent-violence-too-lessons-real-fathers>

Пари практикували цю систему під час занять із наставниками.

Наприкінці кожного заняття татам давали домашнє завдання – нові навички, які потрібно було відпрацювати. Учасники ділилися своїми успіхами на наступному занятті.

Для ширшого розповсюдження інформації про цю ініціативу також використовували друковані матеріали: у публічних місцях, де часто бувають молоді татусі, розміщували постери, які зображували чоловіків, що беруть участь у догляді за дітьми. Наприкінці програми в громаді проводився захід, на який запрошували партнерок та сім'ї тат, які брали участь у програмі. На ньому її учасники ставили перед собою цілі щодо застосування набутих знань та підтримання засвоєних технік поведінки.

В іншому дослідженні, у В'єтнамі, медичних працівників навчали проводити консультації з групами тат у медичних закладах, а також здійснювати домашні візити протягом перших кількох місяців після народження дитини.³ Медичні працівники консультували тат, як взаємодіяти з немовлятами, прислухаючись до їхніх потреб, як допомагати своїм партнеркам із грудним вигодовуванням і як стати справжньою батьківською командою разом зі своїми батьками (Rempel та інші, 2017).

Медичні працівники показували татам, як бути уважними до малюків, як розмовляти з ними, розпізнавати їхні сигнали, як робити практичні речі, наприклад, міняти підгузки. Татам давали

³ Допис блогу про цей проект доступний на сайті Family Included за посиланням: <https://familyincluded.com/fathers-bond-child-development-breastfeeding-vietnam/>

календар із рекомендаціями щодо взаємодії з малюками на різних етапах їхнього розвитку. Постери в громаді поширювали інформацію про важливість участі тат у догляді за дітьми, і щотижнева десятихвилинна програма, яка транслювалася через вуличні динаміки, запрошувала тат до участі.

За допомогою групи громади у фейсбуці регулярно проводилися зустрічі «Клубу татусів», на які запрошували не лише тат, а й лідерів громади. Тут обговорювалися труднощі та успіхи й надавалася взаємна підтримка. Програма завершилася «Змаганнями татусів», де чоловіки публічно демонстрували членам громади набуті навички.

Дві можливості для майбутніх досліджень

Окрім цих вибраних позитивних прикладів, наш огляд виявив дві стратегії, які рідко застосовувалися з батьками й заслуговують подальшого дослідження їхньої ефективності.

Перша дає татам змогу насправді взаємодіяти з дітьми під час занять, отримуючи при цьому поради та зворотний зв'язок від фасилітаторів у реальному часі. Цей підхід добре зарекомендував себе в роботі з мамами (Aboud і Yousafzai, 2015).

Ще один підхід, який мало застосовувався, – використання текстових або відеоповідомлень. Він також виявився ефективним у роботі з мамами (Obasola та інші, 2015). Застосування технологій може мати неабиякий потенціал у роботі з татами з огляду на труднощі з відвідуваністю, з якими часто стикаються програми, орієнтовані на залучення чоловіків. У світі зростає розуміння важливості залучення чоловіків до участі в активностях, направлених на стимулювання комплексного розвитку дітей (Plan International і Promundo, 2021; Всесвітня організація охорони здоров'я, 2015). Сподіваємося, що розробники таких втручань дедалі більше впроваджуватимуть і вдосконалюватимуть стратегії зміни поведінки, щоб підвищити зацікавленість та залученість чоловіків, посилити вплив на їхню поведінку в турботі про своїх дітей і родини.

➤ Ця стаття доступна онлайн за посиланням: earlychildhoodmatters.online/2022-6

Використані джерела

- Aboud, F. E., & Yousafzai, A. K. (2015). Global health and development in early childhood. *Annual review of psychology*, 66(1), 433–457. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010814-015128>
- Ashburn, K., Kerner, B., Ojajume, D., & Lundgren, R. (2017). Evaluation of the Responsible, Engaged, and Loving (REAL) Fathers Initiative on physical child punishment and intimate partner violence in Northern Uganda. *Prevention Science*, 18(7), 854–864. <https://doi.org/10.1007/s11121-016-0713-9>
- Cabrera, N. J., Volling, B. L., & Barr, R. (2018). Fathers are parents, too! Widening the lens on parenting for children's development. *Child development perspectives*, 12(3), 152–157. <https://doi.org/10.1111/cdep.12275>
- Jeong, J., Siyal, S., Fink, G., McCoy, D. C., & Yousafzai, A. K. (2018). «His mind will work better with both of us»: A qualitative study on fathers' roles and coparenting of young children in rural Pakistan. *BMC public health*, 18(1), 1274. <https://doi.org/10.1186/s12889-018-6143-9>
- Kato-Wallace, J., Barker, G., Eads, M., & Levto, R. (2014). Global pathways to men's caregiving: Mixed methods findings from the International Men and Gender Equality Survey and the Men Who Care study. *Global public health*, 9(6), 706–722.
- Martin, F. S., & Zulaika, G. (2016). Who cares for children? A descriptive study of care-related data available through global household surveys and how these could be better mined to inform policies and services to strengthen family care. *Global social welfare*, 3(2), 51–74. <https://doi.org/10.1007/s40609-016-0060-6>
- Obasola, O. I., Mabawonku, I., & Lagunju, I. (2015). A review of e-health interventions for maternal and child health in sub-Saharan Africa. *Maternal child health journal*, 19(8), 1813–1824. <https://doi.org/10.1007/s10995-015-1695-0>
- Panther-Brick, C., Burgess, A., Eggerman, M., McAllister, F., Pruett, K., & Leckman, J. F. (2014). Practitioner review: Engaging fathers – Recommendations for a game change in parenting interventions based on a systematic review of the global evidence. *Journal of child psychology and psychiatry*, 55(11), 1187–1212. <https://doi.org/10.1111/jcpp.12280>
- Plan International, & Promundo. (2021). Promoting men's engagement in early childhood development: A programming and influencing package. https://promundoglobal.org/wp-content/uploads/2021/09/GLO-Mens_engagement_ECD-iO-Final-Eng-May21.pdf
- Rempel, L. A., Rempel, J. K., Khuc, T. N., & Vui, L. T. (2017). Influence of father–infant relationship on infant development: A father-involvement intervention in Vietnam. *Developmental psychology*, 53(10), 1844–1858. <https://doi.org/10.1037/dev0000390>
- World Health Organization. (2015). WHO recommendations on health promotion interventions for maternal and newborn health. <https://www.who.int/publications/item/9789241508742>